

vil samtidig lette behandlingen af tvivlsspørgsmål og klager. For at undgå huller er det nødvendigt med en datalov, der dækker alle registreringer uanset tekniske hjælpemidler. Mikrofilmteknikken kan bl. a. nævnes som et smuthul.

Når man skal udarbejde en datalov, må man vælge mellem én af to fremgangsmåder. Man kan undersøge alle personregistre og ud fra registrenes „tarv“ udarbejde en lov, der herefter bedst muligt beskytter borgerne. Man kan også gå den modsatte vej og tage udgangspunkt i: „hvad skal borgerne beskyttes imod?“. Registerne må så indrettes herefter. Retsforbundets datalovforslag er udarbejdet efter den sidste fremgangsmåde, hvilket naturligt vil give den største beskyttelse. Borgernes interesser må ikke ofres til fordel for edb og bureaukrati.

Ud over alle personregistre omfatter lovforslaget også registre til statistisk brug, når oplysningerne stammer fra personregistre — også selv om personidentifikationen er slettet. En lov, der har til formål at beskytte persondata mod misbrug, bør også gøre det vanskeligt at misbruge data til social manipulation.

Efter lovforslaget skal folketinget nedsætte et persondatanævn til at føre kontrol med personregistre. Nævnet skal bestå af fem medlemmer, der hver sidder i fem år. Medlemmerne afgår efter tur med ét medlem hvert år. Det vil sige, at nævnet til enhver tid — efter en overgangsperiode — er sammensat af medlemmer, som er udpeget af mere end ét folketing. Det vil give nævnet en større uafhængighed af det siddende folketing. Nævnet er ansvarligt over for folketinget og dermed uafhængigt af administrationen (den udøvende magt). For at sikre befolkningen den størst mulige kontrol med nævnet skal alle nævnets møder være åbne, og alle modtagne ansøgninger om oprettelse eller ændring af registre samt ansøgninger om samkøring af registre er offentligt tilgængelige. Godkendelse af og vilkår for registre samt afslag på ansøgninger er ligeledes offentligt tilgængelige. Denne åbenhed vil give befolkningen mulighed for at undersøge vilkårene for de registre, hvori den står opført, og det vil give pressen mulighed for at være „befolkningens vagthund“. Det skal dog understreges, at offentligheden ikke gælder personoplysninger i de enkelte registre, men derimod grundlaget og reglerne for det pågældende register.

Forud for oprettelsen af et personregister skal der indsendes en ansøgning til persondatanævnet. Først efter godkendelse kan registret oprettes. Herudover skal nævnet føre løbende tilsyn med registre, som er i drift, og har til enhver tid adgang til de lokaler, hvor de tekniske hjælpemidler findes. Nævnet har

også adgang til at foretage prøvekørsler på registre, der føres på edb. Nævnet skal fastlægge bestemmelser for, hvor mange personregistre der må føres på ét sted. Samkøring af registre kan kun foretages efter tilladelse fra nævnet.

Disse meget stramme regler giver en stærk beskyttelse af personregistre, men der tildeles samtidig en meget stor magt til persondatanævnet. Denne magt brydes ved den direkte reference til folketinget og den store åbenhed om nævnets arbejde.

Retsforbundets datalovforslag indeholder også regler for kontrol med personregistre, som lagres eller behandles i udlandet. Moderne kommunikationsmidler gør det mere og mere almindeligt, at databehandling finder sted i udlandet, da det kan give en større kapacitetsudnyttelse. Personregistre eller dele deraf må ikke etableres, videregives til, lagres eller behandles i udlandet uden forudgående tilladelse fra nævnet. Gennem nævnets åbenhed får befolkningen mulighed for at kontrollere denne „dataflugt“.

Udgifterne ved persondatanævnets drift skal afholdes af dem, som opretter personregistre, dels gennem en oprettelsesafgift og dels gennem en løbende afgift. Derved tvinges en opretter af et personregister til at tage økonomiske hensyn. Nu vel, det vil øge udgifterne i administrationerne, men vi må være villige til at betale for beskyttelse af den personlige frihed på samme måde, som vi er villige til at betale for arbejderbeskyttelse, færdselssikkerhed m. m.

Lovforslaget nævner, at der kun må indsamles oplysninger, der klart er nødvendige for varetagelsen af opgaver hos den, hvor registreringen er foretaget. Det er forbudt at indsamle oplysninger om religiøse, politiske og seksuelle forhold. Så snart oplysninger er uden betydning for registrets formål, skal de slettes. Derudover skal alle oplysninger slettes, når de er to år gamle, medmindre der i specielle tilfælde opnås tilladelse til en længere opbevaringsperiode. Undtaget herfra er dog oplysninger om navn, adresse, skat, indtægt og formue, som må opbevares i fem år, og oplysninger, der er fornødne for opretholdelsen af 20-års-forældelsesfristen for visse retskrav, hvor opbevaring naturligvis kan tillades i 20 år.

Lovforslaget giver også den enkelte borger mulighed for at følge, hvorledes han er registreret, idet ethvert register skal udsende oplysninger til alle registrerede én gang årligt om de opførte data. Finder den pågældende oplysninger, som er forældede, forkerte eller ulovlige, kan han klage til persondatanævnet.

Som det fremgår, går retsforbundets lovforslag